

В даній статті ми звернули увагу на окремі проблеми виховання студентської молоді, тому подальшого висвітлення потребують питання гуманного, естетичного виховання особистості, виховання свідомої дисципліни, почуття обов'язку і відповідальності.

Список використаних джерел і літератури:

1. Бех І. Д. Особистісно зорієнтоване виховання: шляхи реалізації / І. Д. Бех. – К. : ІЗМН, 1996. – 232 с.
2. Державна національна програма „Освіта” („Україна XXI століття”). – К. : Райдуга, 1993. – 61 с.
3. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
4. Зайченко І. В. Дещо про мету виховання в її історичному розвитку / І. В. Зайченко // Проблеми змісту педагогічної підготовки вчителя у контексті аксіологічності освіти (історичний, теоретико-практичний аспекти) : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 170-річ. ювілею НПУ ім. М. П. Драгоманова / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2005. – С. 56–61.
5. Зязюн І. А. Краса педагогічної дії : навч. посіб. для вчителів, аспірантів, студентів середніх та вищих навч. закл. / І. А. Зязюн, Г. М. Сагач. – К. : Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997. – 302 с.
6. Національна доктрина розвитку освіти України / Журавський В. І. // Вища освіта як фактор державотворення і культури в Україні. – К. : Ін Юре, 2003. – С. 345–366.
7. Овод Ю. В. Гуманне виховання як запорука успішного становлення та розвитку соціальної роботи / Ю. Овод // Психологія і педагогіка в контексті гуманізації освіти : зб. наук. пр. : [за матеріалами всеукр. наук.-практ. конф., (Хмельницький, 23-28 січ. 2007 р.)] / за заг. ред. О. М. Коханка. – Хмельницький : Поділ. культ.-просвітит. Центр ім. М. К. Реріха : Хмельниц, нац. ун-т : Гуманіт. ін-т Хмельниц, нац. ун-ту, 2007. – С. 44–45.
8. Сухомлинська О. В. Виховання як соціальний процес: особливості сучасних трансформаційних змін / О. В. Сухомлинська // Педагогічні та рекреаційні технології в сучасній індустрії дозвілля : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. // Вісн. Київ. нац. ун-ту культури і мистецтв. Сер. „Педагогіка”. – 2005. – Вип. 12, ч. 2. – С. 145–150.
9. Сухомлинський В. О. Проблеми виховання всебічно розвинутої особистості / В. О. Сухомлинський // Вибр. твори : в 5 т. – К. : Рад. шк., 1976. – Т. 1. – С. 5–205.
10. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб. / М. М. Фіцула. – [вид. 2-ге]. – К. : Академвидав, 2006. – 560 с.
11. Шулігіна Р. А. Морально-естетичне виховання особистості у вимірі його вартостей / Р. А. Шулігіна // Психологія і педагогіка в контексті гуманізації освіти : зб. наук. пр. : [за матеріалами всеукр. наук.-практ. конф., (Хмельницький, 23-28 січ. 2007 р.)] / за заг. ред. О. М. Коханка. – Хмельницький : Поділ. культ.-просвітит. Центр ім. М. К. Реріха : Хмельниц, нац. ун-т : Гуманіт. ін-т Хмельниц, нац. ун-ту, 2007. – С. 79.

Анотація

В.В.Олійник

Воспитание современной молодежи в высшей школе: проблемы и перспективы

В статье рассматриваются проблемы воспитания студенческой молодежи, а также пути их решения.

Ключевые слова: *воспитание, воспитательный процесс, студенческая молодежь, нравственные ценности.*

Summary

V.V.Oliiynyk

Educating Today's Youth in High School: Problems and Prospects

The article deals with the problem of educating students, as well as the ways of their solving.

Key words: *education, educational process, students, moral values.*

Дата надходження статті: „26” вересня 2012 р.

УДК 316+378

І.В.ОЛІЙНИК,

викладач;

О.А.ЧЕРНЯВСЬКА,

студентка

(м.Хмельницький)

Про роль соціології у гендерному вихованні студенток

У статті йдеться про роль соціології у гендерному вихованні студенток, метою якого є формування у них здатності самостійного конструювання власного життя на основі ідеї гендерної рівності

Ключові слова: *гендерне виховання, гендерна рівність, гендерний стереотип, соціологічний моніторинг.*

Постановка проблеми у загальному вигляді... Проблема гендерного виховання студенток є актуальною не стільки сама по собі, скільки в контексті гармонійного професійного та сімейного життя в українському суспільстві. Ми живемо в такому культурному просторі, де проголошується,

що чоловіки і жінки не схожі одне на одного, а тому повинні виконувати різні соціальні ролі. Ця ідея настільки вкорінена в нашу свідомість, що перешкоджає будь-яким змінам. Протягом двадцяти років незалежності жінкам так і не вдалося домогтися прийняття закону про гендерне квотування, що дало б змогу їм бути представленими як у державній владі, так і в керівництві потужних бізнесових та фінансових структур. У світлі цього корисно проаналізувати педагогічні можливості соціології у формуванні у студенток здатності самостійного конструювання власного життя на основі ідеї гендерної рівності.

Аналіз досліджень і публікацій... Питання гендерного виховання та реалізації гендерної політики в освітній сфері знайшли висвітлення в дослідженнях Т.Василевської, В.Гошовської, Л.Петришеної, І.Грабовської, Н.Грицяк, Л.Кобилянської, О.Кулачек, К.Шевченко, Л.Смоляр, Н.Шабаєвої, М.Окси та інших.

Під час навчальної та наукової діяльності з соціології студентки мають можливість сформулювати власне ставлення до відомого гендерного стереотипу, суть якого полягає в тому, що для жінки більш важлива сім'я, а для чоловіка – професійна кар'єра. Результати окремих соціологічних досліджень переконливо доводять – більшість українок прагнуть до суспільної праці та не бажають замикатися у затісних для них межах домашньої зайнятості. Одне з таких досліджень, проведене наприкінці 2011 року компанією TNS в Україні в містах з населенням від 50 тис. осіб, засвідчило, що 86% жінок у віці від 16 до 65 років погоджуються з твердженням, що „професійна діяльність так само потрібна жінкам, як і сімейне життя”. Для чоловіків аналогічний показник становив 79%, однак повністю згодних з такою думкою серед них виявилось лише 29% [1]. Більше половини всіх українських чоловіків вважають, що успіх у професійній діяльності для жінки не є важливим [2].

Важливою є також руйнація у свідомості студенток одвічного міфу про домінування жінки в українському суспільстві. За показником гендерної рівності Україна посідає 64 місце у світі [3]. У Верховній Раді є всього 36 жінок, що становить 8% від її складу. Це менше, ніж загалом по Європі (22,3%), і навіть менше, ніж в арабських країнах (10,7%) [4]. Політична влада в Україні є практично одностатевою, тому 54% населення нашої країни у сферах державного і громадського життя не мають виразників своїх поглядів та інтересів. ООН, проаналізувавши роботу парламентів усіх держав світу, дійшла висновку, що коли в парламенті менше 40% жінок, соціальні питання в державі не вирішуються оптимально. Норвегія, Швеція та Фінляндія, в парламенті яких 50% жінок, мають і найвищий у світі рівень життя [5]. Протягом тривалого періоду заробітна плата українських жінок не перевищувала 70% заробітної плати чоловіків. Згідно офіційній статистиці, середня заробітна плата жінок у 2011 році була на 8% нижчою, ніж чоловіків [6]. Незважаючи на високу професійну й освітню підготовку, жінки обіймають посади менш престижні та оплачувані. До того ж, жінки першими втрачають роботу, а відповідно, – і джерела існування для себе і своєї сім'ї.

Жінки коли й очолюють підприємства – то здебільшого невеликі: 26% малих підприємств, 15% – середніх, 12% – великих. Бізнесом у промисловості керують тільки 2% жінок [7; 8, с.169]. У половині норвезьких компаній рада директорів складається більш ніж на 40% із жінок, бо у разі порушення відповідного закону компанію буде ліквідовано [7].

У Державному класифікаторі професій України близько 7 тисяч назв професій, посад, занять подано у формі чоловічого роду. І тільки 38 назв професій, що не мають високого соціального статусу – у формі жіночого роду: буфетниця, ворожка, покоївка, прибиральниця, квіткарка, швачка та ін. І є тільки два звання, які вирізняють жінок, – це „Мати-героїня” та „Почесна доярка” [9]. Ось ким жінці призначено бути!

Актуальним є формування у студенток позитивного ставлення до жінок, які обіймають керівні посади. Не секрет, що в нашому суспільстві побутує усталена думка, що жінка-керівник – це значно гірше, ніж чоловік на керівній посаді, особливо у змішаних та чоловічих колективах.

Засобами масової інформації тиражуються три образи сучасної української жінки. Перший пов'язаний з жіночою сексуальністю. Це образ жінки-красуні, сексуально привабливої молодої істоти, так званої „Барбі”, що не має волі, розуму, професійних прагнень, вона хіба що здатна відчувати любовні почуття до чоловіка, який і є смыслом її життя [10, с.155; 11, с.221].

Другий – образ жінки-господині, матері, „Берегині”. Маніпулюючи ним, зручно в першу чергу звільняти жінок та відмовляти їм в кар'єрному рості. Характерно, що обидва ці стереотипних образу жінки пропагують ідеал жінки на утриманні, яка повністю забезпечується чоловіком чи коханцем [12].

Третя стереотипна модель – це бізнес-леді. Така жінка має сильний характер, працелюбність, розум, вольові якості, але у неї труднощі в сімейному та особистому житті, її діти обділені увагою, потерпають від домашніх непорозумінь [13, с.138].

Одним зі способів руйнування таких гендерних стереотипів є ознайомлення студенток з результатами низки соціологічних досліджень. Зокрема, сучасним студенткам досить корисно було б дізнатися про те, що багаторічний соціологічний моніторинг у США переконливо довів – діти, чиї матері мають вищу освіту і працюють, досягають значно більших успіхів у соціальному житті, ніж діти домогосподарок. Вони є більш самостійними, ініціативними, здатними брати на себе відповідальність. Тобто важлива не сама тривалість спілкування матері з дитиною, а якість цього спілкування [14].

У європейському соціальному просторі побутує думка, згідно з якою домашня праця жінки і виконання нею ролі „берегині домашнього вогнища” не престижні. Досі існує „змова мовчання” щодо того, якою важкою справою в дійсності є ведення домашнього господарства. Про жінку, яка займається домашнім господарством та виховує дітей, часто кажуть, що вона „ніде не працює” [15, с.114]. Наявна в суспільстві дискримінація за ознакою статі виявляється у невизнанні праці жінок у домашньому господарстві як соціально значущої. Враховуючи домашні роботи, українські жінки в середньому зайняті на 25% часу більше, ніж чоловіки [16].

Як показують численні дослідження, ініціатива переходу дружин на становище домогосподарки практично завжди належить чоловікам. Їхні мотиви можуть звучати як протекціоністські, економічні або такий крок мотивується інтересами дитини/дітей [17]. Чим би не керувався чоловік, умовляючи дружину бути домогосподаркою, в результаті він отримує прислугу і можливість повністю усунути від домашньої роботи.

Ще один привід для конфліктів у родинях, де жінка домогосподарка – розподіл гендерних ролей. В окремих сім'ях „нових українців” створюються найжорсткіші патріархальні моделі взаємин. На думку психоаналітиків, половина чоловіків, чиї дружини зайняті тільки домогосподарством, підсвідомо відчувають до них досить агресивні почуття. Стомлюючись на роботі, вони вважають, що жертвують собою заради родини, тоді як їхні жінки живуть набагато легше. Ця підсвідомо агресія часто проривається на поверхню.

Дослідження в США довели, загальна задоволеність життям, разом з самооцінкою і відчуттям власної компетентності, є вищою у працюючих жінок. Ті жінки, які бачать себе лише в ролі матері та дружини, найчастіше страждають на так званий „синдром домогосподарки”. Він виявляється у почутті безпорадності та безнадійності, частих депресіях, низькій самооцінці.

При виборі життєвого шляху молода жінка може помилитись, перебуваючи під впливом одного із вище згаданих стереотипів. Зокрема, значущість професійної кар'єри майже завжди поступається перспективі вдалого одруження з впливовим, багатим чоловіком, бажано мільйонером. Дехто з українських дівчат роками живе у світі рожевих ілюзій, анітрохи не замислюючись, що кількість бідних у процентному співвідношенні значно перевищує кількість багатих. Натомість, не всі багаті прагнуть одружитися з бідними жінками, чи в якийсь інший спосіб задовольнити їхні потреби.

Зрештою студентка має усвідомити, що обмеження діяльності жінки тільки домашніми турботами і дітьми не дасть їй самореалізуватися в житті. Натомість працююча жінка відчуває на собі подвійне навантаження професійних та домашніх обов'язків, і це також може викликати безліч негативних наслідків (почуття провини перед близькими або протилежне – повну відчуженість від сім'ї та виховання дітей).

Висновки... Отже, студенткам так чи інакше доведеться зробити власний усвідомлений вибір – виключно професійна діяльність, поєднання такої діяльності з соціальною роллю матері та дружини або ж цілковите занурення у роль берегині домашнього вогнища. Завдяки ретельному аналізу даних сучасної соціологічної науки, участі у наукових дослідженнях відповідного спрямування студентки мають нагоду дізнатися про можливі наслідки вибору кожного з цих варіантів не тільки для них особисто, а й для всього суспільства в цілому.

Список використаних джерел і літератури:

1. Гендерна дискримінація українців? / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : ukrainci.org/blog/332.html.
2. Бега М. І. Вплив гендерних стереотипів на чоловічі та жіночі ролі в сучасній сім'ї / М. І. Бега [Електронний ресурс]. – Режим доступу : vuzlib.com/content/view/1256/121/.
3. Україна стала 64 в рейтингу прав жінок жінок – Social Watch / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.socialwatch.org/node/14502.
4. Полуденко А. Жінка-президент в Україні – чи можливе таке? / Анна Полуденко / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.voanews.com/ukrainian/news/ukraine/women-president-in-ua-2012-03-09-142080573.html
5. Чи є майбутнє у мрії про гендерну рівність в Україні? / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.la-strada.org.ua/ucp_mod_news_list_show_256.html.
6. Соколова Ксенія. Гендер в контексті забобонів // Дзеркало тижня. Україна. – 2011. – № 40. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : dt.ua/SOCIETY/gender_u_konteksti_zaboboniv-90955.html

7. Журженко Т. Маргінальна економічна діяльність і місце в ній жінок / Т. Журженко // Гендерний аналіз українського суспільства / ПРООН, Представництво в Україні. – К. : Златограф, 1999. – С. 165–172.
8. Класифікатор професій ДК 003:2010 (повна версія – електронний варіант) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.crazyprofessor.com.ua/klassifikatori-spravochniki-kadrovaya-dokumentatsiya/klasifikator-profes-y-dk-003-2010.-gosudarstvenniy-klassifikator-professiy-dk-003-2010-polnaya-versiya-elektronniy-variant.-razdeli-1-4.html
9. Таран Л. Гендерні проблеми і засоби масової інформації / Л. Таран // Гендер і культура: зб. статей / упоряд. Агеева В., Оксамитна С. – К. : Факт, 2001. – С. 151–160.
10. Марушевська О. Образ жінки в українській пресі (на матеріалах газети „Факти і коментарі”) / Марушевська О., Шарова К. // Філософсько-антропологічні студії, 2001. Спецвипуск. – К. : Стило, 2001. – С. 220–225.
11. Кісь О. Моделі конструювання гендерної ідентичності жінки в сучасній Україні / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : // www.ji.lviv.ua/n27texts/kis.htm.
12. Суковата В. Стереотипи підприємництва в масовій свідомості: гендерний аналіз / В. Суковата // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2001. – № 2. – С. 131–143.
13. Бондаренко Л. Ю. Мир, в котором мы живём. Рольевые сходства и различия между российскими и американскими женщинами / Л. Ю. Бондаренко / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : // mirludey.org/statyi/femina/fem.html.
14. Абдурасулова Т. Д. Индивидуально-психологические особенности неработающих женщин / Абдурасулова Т. Д., Лимина О. В. Ефимова Н. В. // Семейная психология и семейная терапия. – 2006. – № 2. – С. 114–126.
15. Гендерна ситуація в Україні на зламі тисячоліть / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.develop.gender-ua.org.
16. Несторович О. О вынужденных и добровольных домохозяйках / О. Несторович // Труд. – 2001. – 12 сентября.

Аннотація

И.В.Олейник, О.Чернявская

О роли социологии в гендерном воспитании студенток

В статье идёт речь о роли социологии в гендерном воспитании студенток, целью которого есть формирование у них способности самостоятельного конструирования собственной жизни на основе идеи гендерного равенства

Ключевые слова: *гендерное воспитание, гендерное равенство, гендерный стереотип, социологический мониторинг.*

Summary

I.V.Oliinyk, O.Chernyavska

On the Role of Sociology in the Gender Educating of Female Students

The role of sociology in the gender educating of female students has been highlighted in the article. The main aim of the educating of female students is to form the capability to create independently their personal lives on the basis of the idea of gender equality.

Key words: *gender educating, gender equality, gender stereotype, sociological monitoring.*

Дата надходження статті: „12” вересня 2012 р.

УДК 340.12

О.М.ОМЕЛЬЧУК,

*кандидат юридичних наук, доцент
(м.Хмельницький)*

Вплив суспільної моралі на поведінку людини

З'ясовано філософсько-правові аспекти впливу суспільної моралі на регулювання поведінки. Поведінка людини у суспільстві визначається, перш за все, природним правом, тобто домінуючими у суспільстві моральними нормами. Моральні цінності, котрі притаманні кожній людині, а також є основою кожного соціуму, здійснюють регулятивну функцію суспільних відносин та поведінки людей.

Ключові слова: *поведінка людини, суспільна мораль, природне право, права людини.*

У науковій літературі висловлюються міркування, що поведінка людини є моральною за своєю природою, більше того, моральна поведінка є однією з найбільш жорстких соціобіологічних демаркацій. Поряд з цим мораль є дуже складною системою регуляції, яка не має прямого біологічного управління, тому вважається, що відсутність об'єктивної, природної мотивації морального вчинку виводить його із сфери наукового аналізу. Видатні учені, котрі працювали над біологією пізнання (К.Пошпер, К.Лоренц, В.Матурана), одностайні в тому, що мораль є справою вільного і відповідального вибору людини. Пошпер формулює це як критичний дуалізм фактів і моральних норм або рішень, слідуючи великій традиції Юма і наполягаючи на тому, що не існує